

Akademik yazımda zaman kiplerinin yaygın kullanımları

Yazmakta olduğunuz **tez** veya **bitirme projesi** içerisinde hangi zaman kipinin (tense) ne zaman kullanılması gerektiğini bilmek, ana dili İngilizce olan ve olmayan yazarların tümünün yaygın olarak yaşadığı bir sorundur. Bu makalede farklı zaman kiplerinin akademik yazımdaki temel kullanımlarının özetlenmesi hedeflenmektedir.

Zaman kipi, bir olayın zaman içerisindeki yerini belirtir; farklı zaman kipleri kendileri ile ilişkili olan fiil formları ile özdeşleşmiştir. Zaman kipleri iki farklı şekilde gruplandırılabilir: bunlardan ilki geçmiş (past), geniş (present) ve gelecek (future) zaman kipleridir. İkinci olarak, bu zaman kiplerinden her birine dört özellik uygulanabilmektedir: simple, perfect, progressive ve perfect-progressive.

Zaman kiplerinin ve aldıkları özelliklerin bazı temel işlevlerini aşağıda inceleyebilirsiniz ("Perfect" özelliğinin "to have" fiili ile kullanıldığını ve "to be" fiilinin progressive forma göre şekillendiğini unutmayın):

Zaman Kipi	İşlev	Örnek
Simple Present	gerçekler, genellemeler ve zamanın akışından etkilenmeyen doğrular için kullanılır	"She writes papers for her classes."
Simple Past	geçmişte tamamlanmış olan olaylar için kullanılır	"She wrote papers for her classes."
Simple Future	gelecekte tamamlanacak olan olaylar için kullanılır	"She will write papers for her classes."
Perfect Present	sonuçları hâlen görülebilen bir olayı vurgulamak için kullanılır	"She has written papers for her classes."
Perfect Past	sonuçları ima edilen veya belirtilen bir geçmişte hâlen durumla ilgili olan bir olayı vurgulamak için kullanılır	"She had written papers for her classes (just before she switched universities)."
Perfect Future	sonuçları ima edilen veya belirtilen	"She will have written

Zaman Kipi	İşlev	Örnek
	bir gelecek zaman diliminde hâlen durumla ilgili olacak olan bir olayı vurgulamak için kullanılır	papers for her classes (when she graduates).”
Progressive¹Present	bir olayın (genellikle geçici bir olayın) devam etme özelliğini vurgulamak için kullanılır	“She is writing her paper for her class.”
Progressive Past	geçmişte gerçekleşmiş olan farklı olayların yerleşimini vurgulamak için kullanılır	“She was writing her paper for her class (when her pencil broke).”
Progressive Future	gelecekte gerçekleşmesi beklenen farklı olayların yerleşimini vurgulamak için kullanılır	“She will be writing her paper for her class (when we arrive).”
Perfect-progressive Present	kısa süre önce sona ermiş olan ve hâlen mevcut durumla ilgisi bulunan olayların devam etme özelliğini vurgulamak için kullanılır	“She has been writing her papers for her classes.”
Perfect-progressive Past	ima edilen veya belirtilen bir geçmiş zaman diliminden hemen önce sona ermiş olan ve o zaman dilimindeki durumla hâlen ilgisi bulunan olayların devam etme özelliğini vurgulamak için kullanılır	“She had been writing her papers for her classes (just before she switched universities).”
Perfect-progressive Future	ima edilen veya belirtilen bir gelecek zaman diliminden hemen önce sona erecek olan ve o zaman dilimindeki durumla hâlen ilgisi bulunacak olan olayların devam etme özelliğini vurgulamak için kullanılır	“She will have been writing her papers for her classes (all night long by the time she finishes them).”

¹ İngilizcede, Progressive özelliğın diğer adı **Continuous** 'tur.

Tez bölümü için örnek zaman kipleri

Bir tezde veya bitirme projesinde zaman kiplerinin kullanımı

Aşağıda tezlerde ve bitirme projelerinde kullanılan farklı zaman kiplerinin ve genellikle taşıdıkları amaçların çerçevesinin çizildiği bir tablo bulunmaktadır. Ancak ilk olarak, gelecek zaman kipinin (future tense) ve progressive özelliğın akademik yazımda açık ara en seyrek kullanılan yapılar olduğunu belirtmek gerekir.

Gelecek zaman kipi akademik metinlerde pek sık kullanılmamaktadır zira güçlü bir katiyete sahip olan bir tahmin tonuna sahiptir. Akademisyenlerin varsayımları konusunda dikkatli olmaları beklendiği için, katiyet hissi uyandıran tahminler yapmak çoğunlukla (her zaman olmasa da) uygunsuz olacaktır.

Bu sorunu çözmek için akademisyen bir yazarın gelecekteki bir zamanı tanımlarken *will* dışında (gelecek zaman kipini en yaygın olarak işaret eden fiil) bir "modal" fiil kullanmayı dikkate alması gerekir.

Modal fiiller ihtimalleri ifade ederler; modal fiillerin en yaygın görülen örnekleri *will, shall, could, would, ought, can* ve *may*'dir. Modal fiiler tüm zaman kiplerinde görülebilirler ancak özel bir kullanıma sahiptirler, çünkü çoğu modal fiil (*will* ve *shall* gibi istisnalar dışında) gerçekleşmiş olan, gerçekleşiyor olan veya gerçekleşecek olan hiçbir şeyden katiyet vererek bahsetmez.

Diğer taraftan, progressive özelliklerin akademik yazımda görülmemelerinin en az üç sebebi vardır.

İlk olarak, akademisyenlerin devam etmekte olan bir şeyden bahsetmeleri pek sık görülmemektedir. İkinci olarak, progressive özellik İngilizcede karşılıklı konuşmalarda sık sık kullanıldığı için, yazım içerisinde gündelik ve istenmeyen bir ton oluşmasına sebep olabilir. Son olarak, bir yazarın devam etmekte olan bir olguyu özellikle vurgulaması gerekmedikçe progressive özellik "to be" fiilinin gereğinden fazla kullanılmasına neden olabilir ve simple kullanım daha kısa ve öz olabilecekken ("is going" yerine "goes kullanmak) present participle yapıların (ör: "going"de olduğu gibi -

ing getirilerek değişikliğe uğratılmış fiiller) gereksiz kullanımlarıyla yazıyı şişirebilir.

Zaman Kipi	Akademik Yazımdaki Yaygın Kullanımlar
Present Simple	Akademik yazımda en yaygın kullanılan zaman kipidir çünkü akademik çalışmalar genellikle durumun ne olduğu ve ne olmadığı ile ilgilenir (ör: akademik çalışmaların öncelikli amacı, belirli bir olay hakkındaki gerçekleri sunmak ve bu olay hakkında mantıklı genellemelerde bulunmaktır). Burada hatırlatmak gerekir ki özet kısımlarında çoğunlukla present tense kullanılır. Tezde normal olarak geçmiş zamanın kullanıldığı diğer bölümlerdeki bilgilerden bahsedilirken bile (bir çalışmanın yöntemlerinin temel özelliklerinin tanımlanırken olduğu gibi) present tense kullanılmaya devam edilir. Bunun sebebi özet kısmının amacının öncelikle çalışmanın kendisinden bahsetmek olması ve çalışmanın geçen zaman içerisinde aynı kalacak olmasıdır. Ayrıca vurgulamak gerekir ki çalışmanın altyapısı hakkındaki bilgiler, genellikle bir konu hakkındaki bilgilerin mevcut durumu ile bağlantılı olarak tanımlanır. Buna uygun olarak altyapı ile ilgili bilgiler çoğunlukla present tense kullanılarak verilir.
Past Simple	Durum çalışmalarında veya tarihi olayların tanımlamalarında yaygın olarak kullanılır. Ek olarak, raporların methods ve results bölümlerinde esas olarak bu zaman kipi kullanılmaktadır zira bu bölümlerde, geçmişte başlamış ve sona ermiş olan deney ve prosedürlerin vurgulanması gerekmektedir. Ayrıca raporların conclusions bölümlerinde, deney ve prosedürlerin gerçekleştirilmiş oldukları zamandan söz ederken de kullanılmaktadır.
Future Simple	Gelecek zaman kipini kullanmaktansa (bu kipte normal olarak <i>will</i> kullanılacaktır), yazarın kuşkuca bir tonlamayı sürdürmesini sağlayan diğer modal fiilleri kullanmak genellikle daha uygun bir tercihtir. Örneğin, bir yazar "Our study suggests that the phenomenon <i>will</i> recur frequently,"

Zaman Kipi	Akademik Yazımdaki Yaygın Kullanımlar
Present Perfect	<p>cümlesini kullanmaktansa, "Our study suggests that the phenomenon <i>may</i> recur frequently" cümlesini kurabilir. Yazarlar future tense kullanmaya devam etmeyi de tercih edebilirler ancak sınırlayıcı bir kelime eklemek daha kuşkucu bir ifade sağlayacaktır: "Our study suggests that the phenomenon will <i>probably</i> recur frequently."</p> <p>Bu tense'in en yaygın kullanımı literatür değerlendirmeleridir, zira bu değerlendirmelerin amacı söz konusu çalışmanın mevcut amaçları ile bağlantılı olan geçmiş çalışmaları incelemektir. Ayrıca bağlantılı olan geçmiş çalışmalara daha genel olarak atıfta bulunmak için de (bu atıfların çalışmanın hangi bölümünde yer aldığına bakılmaksızın) kullanılmaktadır.</p>
Past Perfect	<p>Bu zaman kipi, geçmişe ait farklı konular veya anlatının kurgusu içerisindeki farklı noktalar arasında bir ayırım yapılması gereken belirli disiplinler (ör: tarih, edebiyat çalışmaları) hariç, akademik yazım içerisinde yaygın olarak kullanılmamaktadır.</p>
Future Perfect	<p>Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Future Simple bölümündeki not).</p>
Present Progressive	<p>Bu ve diğer progressive özellikteki zaman kipleri, bir karakterin belirli bir sahnedeki özelliklerinin tanımlanmasının gerektiği edebi çalışmalar veya bir yazarın bir düşünce deneyi yürüttüğü bir felsefe çalışmasında kullanılabilir. Ancak progressive yapı akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır. Bir eylemin süreklilik özelliğini özellikle vurgulamak gerekmedikçe, yapıyı simple özelliğe dönüştürmek daha tercih edilir bir kullanım olacaktır. Örneğin; "In this passage Dr. X is saying that..." cümlesini kurmak yerine, yazarlar "In this passage Dr. X says that..." cümlesini tercih edebilirler. İkinci versiyon daha kısa ve öz, aynı zamanda daha resmi olacaktır.</p>

Zaman Kipi	Akademik Yazımdaki Yaygın Kullanımlar
Past Progressive	Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Present Progressive bölümündeki not).
Future Progressive	Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Present Progressive bölümündeki not).
Present Perfect-progressive	Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Present Progressive bölümündeki not).
Past Perfect-progressive	Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Present Progressive ve Past Perfect bölümlerindeki not).
Future Perfect-progressive	Akademik çalışmalarda yaygın olarak kullanılmamaktadır (bk. Present Progressive ve Future Simple bölümlerindeki not).